Dosarul № 2r-27/2026 I instanţă
n/c 2-25025620-05-2r-09042026 judecător Hanganu Mariana
judecătoria Comrat
sediul Central

D E C I Z I E

09 iunie 2026

Completul de judecată al Curții de Apel Sud,
sediul Comrat
în componenţa:
preşedintele completului,judecătorul Mironov Andrei
judecătorii Hudoba Valeri şi Colev Grigori

judecând în conformitate cu prevederile art.426 din Codul de procedură civilă al RM fără participarea părţilor la proces în ordine de recurs recursul declarat de către reprezentantul recurentului S.A. «Supraten», Melnic Alexandr împotriva încheierii Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026, prin care a fost a admisă cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL «Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare,

audiind raportul judecătorului pe fondul cauzei şi în baza argumentelor invocate în cererea de recurs,

C O N S T A T Ă :

1. **<u>Argumentele participanţilor la proces:</u>**

La 26.02.2025, reclamantul S.A. «Supraten» s-a adresat cu cererea de chemare în judecată către Barladean Ivan, cu intervenient accesoriu S.R.L. «Trupciu», privind încasarea datoriei, penalități și alte cheltuieli judiciare.

La 27.02.2025, de către instanță a fost emisă încheiere, prin care cererea de chemare în judecată a fost reținută în procedura în cazul cererilor cu valoare redusă, prevăzută de capitolul XXII (art. 276²–276⁴ CPC).

La 09.04.2025, pârâtul Barladean Ivan a prezentat instanței referința la cererea de chemare, în conținutul căreia a indicat următoarele circumstanțe.

În martie 2025, în adresa sa a parvenit cererea de chemare în judecată înaintată de S.A. „SUPRATEN” privind încasarea de la el ca fidejusor în baza

contractului de fidejusiune din 20 ianuarie 2018 a datoriei formate în baza contractului de vânzare-cumpărare încheiat de către reclamant cu S.R.L. „TRUPCIU”, și anume privind încasarea de la Barladean Ivan în beneficiul S.A. „SUPRATEN” a datoriei în sumă de 52 784 lei 57 bani, care constă din sumele încasate în baza Hotărârii Judecătorești nr. 2c-22/2020 din 04.05.2020, penalități în sumă de 44 159 lei 35 bani pentru perioada 29.04.2023–05.07.2025, taxa de stat în sumă de 3 458 lei și taxa de timbru în sumă de 200 lei.

Consideră pretențiile acțiunii ca fiind ilegale, neîntemeiate și pasibile respingerii din următoarele temeiuri de fapt și de drept:

Întreprinderea S.R.L. „TRUPCIU” a fost fondată de el în anul 2010, însă, când a ajuns la vârsta de pensionar, acesta de fapt s-a retras de la conducerea întreprinderii, transmițând conducerea fiului său Barladean Ivan, care gestiona activitatea întreprinderii. Respectiv, acesta nu a monitorizat corespondența de afaceri cu contraponenții și nu a cunoscut despre datoria față de reclamant, pentru executarea căreia a garantat.

Într-adevăr, între acesta și S.A. „SUPRATEN”, la data de 20 ianuarie 2018, a fost încheiat un contract de fidejusiune, prin care acesta, în calitate de persoană fizică, s-a obligat să poarte răspundere solidară pentru datoriile S.R.L. „TRUPCIU”, conform Contractului de livrare cu eșalonarea plății nr. ***** din 20.01.2018.

Conform prevederilor punctului 4 al Contractului de fidejusiune: «Dacă debitorul nu își execută obligațiile contractuale integral sau nu le execută parțial, creditorul trebuie să înștiințeze despre acest fapt fidejusorul».

În calitate de temeiuri pentru apariția datoriei S.R.L. „TRUPCIU” față de reclamant sunt indicate facturile fiscale: AAH4246145 în sumă de 29 955,25 lei, datată cu 26.09.2019, și AAH4250204 în sumă de 23 964 lei, datată cu 26.09.2019.

Prin punctul 3.4 al Contractului de livrare cu eșalonarea plății nr. ***** din 20.01.2018, cumpărătorului i se acordă o amânare de 30 de zile pentru achitarea mărfii livrate.

Respectiv, termenul de plată pentru marfa livrată S.R.L. „TRUPCIU” de către reclamant a expirat la data de 26 octombrie 2019. Totodată, prin încălcarea prevederilor Contractului de fidejusiune, el, în calitate de fidejusor persoană fizică, nu a fost notificat de către reclamant despre faptul neexecutării obligațiilor contractuale de către S.R.L. „TRUPCIU” până în anul 2025. În materialele cauzei lipsește confirmarea efectuării de către reclamant a notificării obligatorii a fidejusorului. După trecerea a 5 ani, acestuia i-a fost înaintată direct pretenția la data de 05.02.2025.

Prin art. 1158 Cod Civil RM (până la introducerea modificărilor prin Legea nr. 133 din 15.11.2018), care urmează a fi aplicat contractului de fidejusiune încheiat în anul 2018, a fost stabilit că:

«(1) Creditorul este obligat să notifice fidejusorul fără întârziere nejustificată despre neexecutarea obligației garantate sau incapacitatea de plată a debitorului, precum și despre prelungirea scadenței. Această notificare trebuie să includă informații cu privire la sumele garantate ale obligației principale, dobânda și alte obligații accesorii datorate de către debitor la data notificării. Nu este necesară efectuarea unei notificări suplimentare privind o nouă neexecutare înainte de expirarea unui termen de 3 luni de la notificarea anterioară. Notificarea nu este necesară dacă neexecutarea se referă doar la obligațiile accesorii ale debitorului, cu excepția cazului în care suma totală a tuturor obligațiilor garantate neexecutate a ajuns la cuantumul de 5% din suma rămasă a obligației garantate.

(4) În cazul în care creditorul omite sau întârzie să dea notificarea cerută în prezentul articol, drepturile creditorului față de fidejusor sunt reduse în măsura necesară pentru a evita suportarea de către acesta a unui prejudiciu din cauza omisiunii sau întârzierii.»

Nerespectarea obligației de notificare în termen a acestuia, în calitate de fidejusor, a lipsit reclamantul de dreptul de a înainta pretenții privind încasarea datoriei, dreptul de creanță al căreia a survenit cu mai mult de 5 ani în urmă.

Mai mult decât atât, reclamantul solicită instanței încasarea de la acesta a datoriei în mărime de 52 784 lei 57 bani, care constă din două sume încasate în baza Hotărârii Judecătorești nr. 2c-22/2020 din 04.05.2020.

Reclamantul a avut posibilitatea de a-l atrage în calitate de pârât în cadrul prezentului proces civil și de a solicita încasarea datoriei în mod solidar, însă, din motive necunoscute, nici măcar nu l-a notificat despre depunerea cererii de chemare în judecată, privându-l astfel de posibilitatea de a-și apăra drepturile.

Neatragerea acestuia în procesul de examinare a acțiunii privind încasarea datoriei de la S.R.L. „TRUPCIU”, în calitate de copârât sau intervenient accesoriu de partea pârâtului în anul 2020, lipsește reclamantul de dreptul de a-i înainta pretenții privind stingerea datoriei în baza Hotărârii Judecătorești nr. 2c-22/2020 din 04.05.2020, despre pronunțarea căreia acesta nici nu a fost informat.

Circumstanțele expuse mai sus indică asupra faptului că, la depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a omis termenul de prescripție extinctivă prevăzut de lege, care constituie 3 ani.

Potrivit prevederilor art. 267 Cod Civil RM (în redacția până la introducerea modificărilor și completărilor din 01.03.2019): «Termenul general în interiorul căruia persoana poate să și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, 186/1 „Excepția de tardivitate”».

Alineatul 1 al articolului dat prevede că: «Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către

oricare altă persoană care are interes legitim se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate».

Faptul omiterii termenului de prescripție extinctivă prevăzut de art. 267 Cod Civil RM (până la introducerea modificărilor și completărilor prin Legea nr. 133) este evident. Așadar, acțiunea a fost depusă la 26 februarie 2025, adică după trecerea a 5 ani și 4 luni din 2 octombrie 2019, adică din momentul apariției dreptului de înaintare a acțiunii față de debitorul principal și față de el ca fidejusor.

Hotărârea Judecătoriei nr. 2c-22/2020 din 04.05.2020 a devenit definitivă la data de 16.06.2020, însă cererea de chemare în judecată a fost înaintată de către reclamant după trecerea a 4 ani și 8 luni de la aceasta.

Potrivit alin. 3 art. 186[1] CPC RM: «Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs».

Reclamantul mai solicită instanței a încasa de la el în beneficiul S.A. „SUPRATEN" penalități în mărime de 44 159 lei 35 bani pentru perioada 29.04.2023–05.02.2025. De fapt, instanței a fost prezentat calculul din 05.05.2020 până la 05.02.2025 în suma de 115 123 lei aproape pentru 5 ani.

Hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată – art. 239 CPC RM.

Bazându-se pe cele expuse supra și călăuzindu-se de prevederile art. 267, 1158 Cod Civil RM (până la introducerea modificărilor prin Legea nr. 133), art. 90, 166–167, 186[1] Cod de Procedură Civilă RM, solicită instanței pretențiile acțiunii înaintate de S.A. „SUPRATEN", și anume privind încasarea de la Barladean Ivan în beneficiul S.A. „SUPRATEN" a datoriei în sumă de 52 784 lei 57 bani, care constă din sumele încasate în baza Hotărârii Judecătorești nr. 2c-22/2020 din 04.05.2020, penalități în sumă de 44 159 lei 35 bani pentru perioada 29.04.2023–05.02.2025, taxa de stat în sumă de 3 458 lei și taxa de timbru în sumă de 200 lei, a respinge integral ca fiind neîntemeiate și din motivul expirării termenului de prescripție extinctivă.

Calcularea și solicitarea spre încasare a penalității de întârziere de la acesta pentru aproape 4 ani și 9 luni este ilegală, deoarece, după depunerea cererii de chemare în judecată privind încasarea datoriei de la S.R.L. „TRUPCIU", calcularea penalității de întârziere prevăzute de contract a încetat. Hotărârea instanței a fost înaintată spre executare silită la 06.08.2020. În faza executării silite, la cererea creditorului, urmează a fi calculate dobânzi pentru întârzierea achitării obligației bănești, calculate în conformitate cu art. 874 și 942 CC RM și art. 24 din Codul de Executare al RM. Temeiul pentru încasare este încheierea executorului judecătoresc privind calcularea și încasarea silită a dobânzilor, care se emite după încasarea datoriei principale.

Contractul de furnizare cu amânarea plății nr. ***** a fost semnat la 20.01.2018, prin urmare îi sunt aplicabile normele Codului Civil al RM (în redacția anterioară introducerii modificărilor și completărilor din 01.03.2019). Articolul 268 CC RM (în redacția anterioară) prevede că se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind încasarea penalității (lit. a) art. 268 CC RM).

Reieșind din faptele expuse mai sus, este evident că reclamantul și-a pierdut dreptul de a înainta pretenții împotriva acestuia în calitate de fidejusor și, prin urmare, a pierdut dreptul ca aceste pretenții să fie admise de către instanța de judecată.

Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, dacă legea nu dispune altfel – alin. (1) art. 118 CPC RM.

Reclamantul nu a prezentat instanței de judecată nicio explicație logică cu privire la motivele neinformării acestuia, în calitate de fidejusor, despre faptul neexecutării obligațiilor de către debitorul principal S.R.L. „TRUPCIU", și nici despre motivele omiterii termenului de prescripție extinctivă.

La 09 aprilie 2025, prin încheierea instanței, a fost respinsă examinarea cauzei în procedura cererilor cu valoare redusă și a fost dispusă pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare.

Prin încheierea Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026, s-a admis cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL «Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare.

S-a respins ca depusă peste termenul de prescripție extinctivă cerere de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL «Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare. (f.d. 148-151)

În dezacord cu încheierea emisă, reprezentantul recurentului S.A. «Supraten», Melnic Alexandr la 09 martie 2026, a depus recurs nemotivat, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026. (f.d. 153)

La 01 aprilie 2026 reprezentantul recurentului S.A. «Supraten», Melnic Alexandr a depus recurs suplimentar, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026. (f.d. 173-178)

2. <u>Motivele și argumentele recurentului vis-a-vis de pretinsele încălcări.</u>

În motivarea recursului recurentul a indicat că încheierea contestată a fost pronunțată la data de 09 martie 2026, în prezența reprezentantului S.A. „Supraten". Cu toate acestea, la momentul pronunțării, reprezentantului nu i-a fost înmânată

încheierea motivată și nici dispozitivul încheierii contestate, inclusiv în urma solicitării exprese formulate.

În aceste condiții, în lipsa accesului la conținutul încheierii și pentru a respecta termenul procedural de declarare a recursului, recursul nemotivat a fost depus la data de 09 martie 2026, imediat după închiderea ședinței de judecată.

Ulterior, la data de 13 martie 2026, S.A. „Supraten" a solicitat în mod repetat eliberarea încheierii Judecătoriei Comrat din 09 martie 2026, prin depunerea unei cereri suplimentare.

Ca urmare a acestei solicitări repetate, abia la data de 19 martie 2026 recurentul a recepționat încheierea motivată contestată.

Potrivit art. 13 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat este limba română, aceasta fiind limba oficială în care se desfășoară actul de justiție, iar conform art. 24 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile se realizează în mod obligatoriu în limba română, garantându-se totodată, potrivit alin. (2), dreptul persoanelor care nu o cunosc de a beneficia de interpret, astfel încât desfășurarea procesului într-o altă limbă este admisibilă doar în condițiile stricte prevăzute de lege și fără a aduce atingere dreptului efectiv la apărare al participanților la proces.

Menționează că, în cadrul ședinței de judecată din 17 februarie 2026, reprezentantul S.A. „Supraten" a solicitat în mod expres ca examinarea cauzei să fie desfășurată în limba română, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și ale Constituției Republicii Moldova privind utilizarea limbii de stat în actul de justiție.

Cu toate acestea, din motive absolut neclare, instanța de judecată a dispus desfășurarea procesului într-o limbă străină, și anume în limba rusă, ignorând solicitarea expresă a reprezentantului recurentului, fără a oferi vreo explicație.

Mai mult decât atât, toți participant la proces erau persoane cu pregătire juridică, inclusiv judecătorul, care cunoaște și vorbește limba română, grefierul ședinței, precum și reprezentantul pârâtului - avocat, care de asemenea cunoaște limba română. Subsemnatul, Melnic Alexandr, în calitate de reprezentant al S.A. „Supraten", cunoaște limba română și a indicat clar instanței că nu posedă cunoștințe suficiente în limba rusă, în special terminologia juridică necesară pentru a înțelege pe deplin desfășurarea procesului.

În contextul celor expuse, subliniază că atât grefierul ședinței, cât și judecătorul sunt, prin lege, obligați să cunoască limba română și judecătorul inițial a vorbit la etapa de salutare în limba română.

Astfel, potrivit art. 11 lit. e) din Legea nr. 59 din 15.03.2007 privind statutul și organizarea activității grefierilor din instanțele judecătorești, candidatul la funcția de grefier trebuie să cunoască limba de stat. De asemenea, conform art. 6 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului,

una dintre condițiile obligatorii pentru accederea în funcția de judecător este cunoașterea limbii române.

Prin urmare, în speță, nu exista niciun impediment obiectiv pentru desfășurarea procesului în limba română, în condițiile în care atât instanța de judecată, cât și grefierul sunt obligați prin lege să cunoască și să utilizeze limba de stat. Cu atât mai mult, alegerea desfășurării procesului într-o altă limbă apare ca fiind nejustificată și contrară cadrului legal aplicabil.

Cu toate acestea, instanța a admis solicitarea avocatului/reprezentantului pârâtului de a desfășura ședința în limba rusă, fără a asigura respectarea drepturilor procesuale ale recurentului. În loc să dispună asigurarea unui interpret pentru participantul care ar fi avut eventual nevoie (adică avocatului/reprezentantului pârâtului), instanța a ales să desfășoare întregul proces într-o limbă pe care reprezentantul recurentului SA «Supraten» nu o cunoaște, încălcând astfel dreptul la un proces echitabil și la apărare efectivă, și fără a asigura un interpret nici pentru reprezentantul recurentului SA «Supraten» dacă chiar și sa decis ducerea procesului într-o limbă străină.

Nu este clar din ce considerente persoane care cunosc limba română au decis desfășurarea procesului în limba rusă, în detrimentul unei părți care nu cunoaște această limbă, fără a i se asigura cel puțin serviciile unui interpret în mod corespunzător, ceea ce constituie o încălcare gravă a normelor procedurale și a drepturilor fundamentale ale recurentului.

Nu este clar din ce considerente instanța de judecată a ales anume limba rusă pentru desfășurarea ședinței, și nu o altă limbă străină, precum engleza (pe care o posed la nivel avansat), spaniola sau chiar chineza, în condițiile în care aceasta nu este limba de stat. Pentru subsemnatul, utilizarea limbii ruse, pe care nu o cunosc la nivel avansat și ne mai vorbind de limbaj juridic, a constituit nu doar o barieră reală în exercitarea dreptului la apărare, dar și o presiune psihologică suplimentară, având în vedere contextul personal sensibil, inclusiv faptul că am rude aflate pe teritoriul Ucrainei, stat supus agresiunii Federației Ruse, ceea ce a amplificat caracterul inechitabil și umilitor al situației create în cadrul ședinței de judecată.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, include obligația statului de a asigura participarea efectivă a părții la proces, inclusiv prin utilizarea unei limbi pe care aceasta o înțelege sau prin asigurarea unui interpret.

Prin urmare, desfășurarea procesului într-o limbă pe care reprezentantul recurentului nu o cunoaște, fără asigurarea unui interpret, constituie o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil, în sensul art. 6 §1 și §3 lit. e) din Convenție.

CEDO spune clar: procesul trebuie să fie real și efectiv, nu formal, iar

persoana trebuie: să înțeleagă procedura, să comunice cu avocatul, să-și exercite apărarea.

Altfel se constată un proces inechitabil, încălcarea dreptului la un proces echitabil prin desfășurarea ședinței de judecată într-o limbă necunoscută părții și neasigurarea interpretului.

Unul dintre viciile esențiale ale încheierii Judecătoriei Comrat din 09 martie 2026, constă în încălcarea gravă a dreptului la un proces echitabil al recurentului, garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 §1 și §3 lit. e) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și de normele procedurale naționale.

În cadrul ședinței de judecată din 17 februarie 2026, reprezentantul S.A. „Supraten" a solicitat în mod expres desfășurarea procesului în limba română, limba de stat a Republicii Moldova. Cu toate acestea, instanța de judecată a dispus, din motive nejustificate, desfășurarea procesului în limba rusă, ignorând solicitarea expresă a recurentului.

Această decizie este cu atât mai nejustificată cu cât toți participanții la proces - inclusiv judecătorul, grefierul și reprezentantul pârâtului (avocat) - cunosc limba română. Subsemnatul, în calitate de reprezentant al recurentului, am indicat clar că nu cunosc limba rusă la nivelul necesar înțelegerii terminologiei juridice și a desfășurării procedurii judiciare.

Cu toate acestea, instanța nu doar că a ignorat această împrejurare, dar nici nu a asigurat prezența unui interpret, preferând să desfășoare integral procesul într-o limbă necunoscută recurentului. O asemenea conduită reprezintă o încălcare directă a dreptului la apărare și a principiului contradictorialității.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la interpret nu este unul formal, ci unul efectiv. în cauza Vizgirda c. Sloveniei (2018), Curtea a constatat încălcarea art. 6 CEDO în situația în care autoritățile au utilizat o limbă pe care partea nu o stăpânea suficient, reținând că simpla înțelegere limitată a limbii nu este suficientă pentru exercitarea efectivă a dreptului la apărare.

De asemenea, în cauza Kamasinski c. Austriei, Curtea a statuat că interpretarea trebuie să acopere toate aspectele necesare pentru ca partea să înțeleagă procedura și să participe efectiv la aceasta.

În speță, desfășurarea procesului într-o limbă pe care recurentul nu o cunoaște a condus la imposibilitatea reală de a înțelege dezbaterile, de a reacționa la argumentele părții adverse și de a-și exercita drepturile procesuale, afectând grav caracterul echitabil al procesului.

Mai mult, alegerea limbii ruse de către instanță apare ca fiind arbitrară și nejustificată, în condițiile în care nu aceasta este limba de stat, iar participanții la proces cunoșteau limba română. O asemenea abordare a plasat recurentul într-o situație de inferioritate procedurală vădită.

Prin urmare, aceste încălcări constituie temeiuri forte de casare a încheierii contestate, întrucât au afectat în mod esențial dreptul recurentului la un proces echitabil și la o apărare efectivă.

Totodată, instanța a admis aplicarea eronată a normelor privind termenul de prescripție și determinarea greșită a momentului de început al curgerii acestuia.

Instanța de judecată a aplicat în mod eronat dispozițiile legale referitoare la termenul de prescripție, ajungând la o concluzie neîntemeiată privind expirarea acestuia.

În motivarea încheierii contestate, instanța a reținut că termenul de prescripție a început să curgă la data de 26.10.2019, considerând că acesta reprezintă momentul nașterii dreptului la acțiune împotriva garantului (fidejusorului). O asemenea interpretare este însă una formală și contrară naturii juridice a obligației de fidejusiune.

Or, potrivit art. 1158 din Codul civil (în redacția aplicabilă raportului juridic), creditorul are obligația de a notifica fidejusorul despre neexecutarea obligației de către debitorul principal. în lipsa unei asemenea notificări, fidejusorul nu poate fi considerat în mod legal în întârziere, iar dreptul efectiv la acțiune împotriva acestuia nu poate fi exercitat în mod real și efectiv.

Instanța însă a ignorat acest aspect esențial, constatând chiar că nu există dovezi ale notificării fidejusorului, dar fără a analiza consecințele juridice ale acestei omisiuni asupra momentului de început al curgerii termenului de prescripție.

Mai mult, în mod eronat, instanța a tratat obligația fidejusorului ca fiind una identică, sub aspectul prescripției, cu cea a debitorului principal, ignorând caracterul accesoriu și condiționat al acesteia. în realitate, dreptul la acțiune împotriva fidejusorului devine efectiv doar din momentul în care creditorul își îndeplinește obligațiile legale față de acesta, inclusiv obligația de notificare.

De asemenea, instanța nu a analizat în mod corespunzător efectele juridice ale hotărârii judecătorești din 04.05.2020, prin care s-a constatat existența și întinderea datoriei principale.

În ceea ce privește penalitatea, instanța a reținut aplicarea termenului de prescripție de 6 luni, însă fără a analiza corect natura juridică a sumelor pretinse și fără a distinge între penalitățile contractuale și eventualele dobânzi sau accesorii calculate ulterior, inclusiv în faza executării silite.

Prin urmare, concluzia instanței privind expirarea termenului de prescripție este una pripită, formală și lipsită de o analiză juridică completă, fiind rezultatul unei interpretări greșite a normelor de drept material aplicabile.

Aceste erori au condus la soluționarea cauzei fără examinarea fondului pretențiilor, ceea ce reprezintă o încălcare gravă a dreptului de acces la justiție al

recurentului și constituie temei de casare a încheierii contestate.

Practica Curții Supreme de Justiție, regăsită pe pagina web (Unificarea practicii judiciare, Jurisprudența relevantă cauzelor civile) https://jurisprudenta.csj.md/search case Iavvc.php?id=14

Instanța de judecată a ignorat în mod vădit prevederea contractuală expresă cuprinsă în acordul de fidejusiune, formularea punctul 11 din acordul de fidejusiune încheiat de SA Supraten și fidejusor, conform căreia:

RO (Prezentul acord intră în vigoare la data semnării lui de către părți și este valabil până la executarea deplină de către părți a obligațiilor ce reies din contract și prezentul acord.) și RU (Настоящий договор вступает в силу со дня его подписания сторонами и действителен до полного выполнения сторонами своих обязательств по Контракту и настоящему договору.)

Soluțiile Curții Supreme de Justiție când aceste formulări au dus la calificarea fidejusiunii:

•Dosarul nr. 2ra 1658/14 din 28.05.2014: extras ’’Deci, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că prin clauzele contractelor de fidejusiune, termenul nu a fost limitat la stabilirea unei date calendaristice, părțile au prevăzut termenul de valabilitate și anume până la achitarea deplină a tuturor sumelor obligațiilor garantate. Prin urmare, prevederile contractelor de fidejusiune se referă la un termen care este determinabil în funcție de stingerea obligațiilor garantate”;

•Dosarul nr. 2rae-231/09 din 16.09.2009: ” În pct. 2.1 al contractului nominalizat se prevede expres că acesta este valabil până la executarea deplină de către părți a obligațiunilor sale specificate în contractul de distribuție nr. 7 din 13.01.2005. Astfel, prin clauzele contractului de fidejusiune din 15.09.2005 părțile evident au prevăzut termenul lui de valabilitate, și în cazul dat prevederile alin.(2) art. 1170 Codul Civil nu au incidență”.

În baza Codului civil al Republicii Moldova redacția anului 2018 cînd a fost încheiat acordul de fidejusiune și a practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, rezultă următoarele:

I.Practica Curții Supreme de Justiție

În Decizia nr. 2ra-1658/14 din 28 mai 2014 pronunțată de Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, instanța supremă a statuat următoarele: „Prin clauzele contractelor de fidejusiune, termenul nu a fost limitat la stabilirea unei date calendaristice, părțile au prevăzut termenul de valabilitate și anume pînă la achitarea deplină a tuturor sumelor obligațiilor garantate.”.

Instanța a concluzionat că o asemenea clauză reprezintă stabilirea unui termen determinabil, iar fidejusiunea rămâne valabilă până la executarea integrală a obligației garantate.

II.Aplicarea la cazul analizat

În situația în care acordul de fidejusiune prevede:

„Prezentul acord intră în vigoare la data semnării lui de către părți și este valabil până la executarea deplină de către părți a obligațiilor ce reies din contract și prezentul acord.” Rezultă că:

•termenul fidejusiunii este determinabil (prin raportare la executarea integrală a obligației principale);

•fidejusiunea nu este una fără termen în sensul art. 1166 alin. (1) Cod Civil pînă la adoptarea Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018;

•ea nu poate fi considerată expirată doar prin simpla trecere a 3 sau 5 ani;

•fidejusiunea rămâne valabilă până la stingerea integrală a obligației principale.

III. Concluzie

Având în vedere:

•art. 1166 alin. (l)-(3) Cod civil pînă la adoptarea Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018,

•art. 1167 alin. (1) Cod civil pînă la adoptarea Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018,

•practica unitară stabilită prin Decizia nr. 2ra-1658/14 din 28 mai 2014 a Curții Supreme de Justiție, fidejusiunea NU a expirat, întrucât obligația principală garantată nu a fost stinsă, iar termenul contractual este stabilit „până la executarea deplină a obligațiilor”.

Poziție privind respingerea excepției de tardivitate.

În temeiul art. 186^1 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, excepția de tardivitate urmează a fi examinată prioritar, însă în speță aceasta este neîntemeiată, deoarece termenul de prescripție extinctivă de 3 ani nu este expirat.

Momentul de început al termenului de prescripție.

Conform regulilor generale ale prescripției extinctive din dreptul civil, termenul de 3 ani începe să curgă din momentul în care creditorul a cunoscut sau trebuia să cunoască despre încălcarea dreptului său.

În cazul răspunderii fidejusorului, dreptul la acțiune împotriva acestuia ia naștere la momentul refuzului expres al fidejusorului de a executa obligația garantată.

În speță, fidejusorul a refuzat executarea obligației prin lipsa executării obligației pozitive de a executa reclamația din 05.02.2025.

Prin urmare: Termenul de prescripție de 3 ani a început să curgă la data de 05.02.2025. Astfel, termenul se va împlini la 05.02.2028.

Acțiunea fiind introdusă anterior împlinirii acestui termen, nu este tardivă.

Instanța de judecată a ignorat prevederea contractuală expresă inclusă în acordul de fidejusiune, conform căreia „Prezentul acord intră în vigoare la data

semnării lui de către părți și este valabil până la executarea deplină de către părți a obligațiilor ce reies din contract și prezentul acord.” Conform practicii unitare a Curții Supreme de Justiție, așa cum rezultă din Dosarul nr. 2ra-l658/14 din 28.05.2014, termenul de valabilitate prevăzut în clauzele fidejusiunii nu este limitat la o dată calendaristică, ci se raportează la executarea integrală a obligațiilor garantate. Prin urmare, prevederile acordului stabilesc un termen determinabil, iar obligația fidejusorului rămâne valabilă până la stingerea completă a obligației principale. În speța analizată, obligativitatea acordului nu a fost îndeplinită integral, astfel încât fidejusiunea nu putea fi considerată expirată.

În mod grav, instanța de judecată nu a adus niciun argument juridic în încheierea contestată cu privire la inaplicabilitatea practicii Curții Supreme de Justiție (Dosarul nr. 2ra 1658/14 Decizia CSJ din 28.05.2014 și Dosarul nr. 2rae-231/09 Decizia CSJ din 16.09.2009), deși aceasta a fost invocată expres de către recurent. Instanța de fond a trecut complet cu vederea jurisprudența relevantă a instanței supreme, comportându-se ca și cum aceasta nu ar avea rolul de a asigura interpretarea și aplicarea uniformă a legii de către instanțele ierarhic inferioare.

Or, practica Curții Supreme de Justiție, inclusiv cea publicată oficial pe pagina web la compartimentul „Jurisprudența relevantă cauzelor civile”, are menirea de a ghida instanțele inferioare în interpretarea normelor de drept. Ignorarea totală a acesteia, fără a oferi o minimă motivare privind neaplicarea ei, constituie o abatere gravă de la principiul securității raporturilor juridice și al aplicării unitare a legii.

Mai mult, instanța a ignorat și prevederea contractuală expresă din acordul de fidejusiune, potrivit căreia acesta este valabil „până la executarea deplină a obligațiilor”, deși exact această formulare a fost analizată în mod constant de Curtea Supremă de Justiție, care a stabilit că un asemenea termen este determinabil și menține valabilitatea fidejusiunii până la stingerea integrală a obligației garantate.

Prin urmare, omisiunea instanței de a analiza și de a se pronunța asupra practicii judiciare obligatorii în sens interpretativ, precum și ignorarea clauzelor contractuale aplicabile, denotă o lipsă de motivare reală a încheierii contestate și constituie un temei distinct de casare.

Articolul 1155 al Codului Civil pînă la adoptarea Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018. Obligația creditorului de a informa (1) Creditorul este obligat să furnizeze, la cererea fidejusorului, toate informațiile utile privind conținutul și modalitățile obligației principale și privind stadiul de executare a acesteia.

Articolul 1160 al Codului Civil pînă la adoptarea Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018. Informarea despre întîrzierea executării obligațiilor. Dacă debitorul principal este în întîrziere cu executarea obligațiilor sale, creditorul trebuie să-l informeze despre aceasta pe fidejusor.

Instanța de judecată a motivat luarea deciziei prin faptul că SA Supraten nu ar fi notificat fidejusorul despre datoria garantată. Această susținere este neîntemeiată, întrucât fidejusorul, persoană fizică, a fost întotdeauna conștient de obligațiile sale, fiind totodată și administratorul și fondatorul SRL Trupciu, pentru care a garantat executarea.

În plus, Curtea Constituțională, în Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 143g/2025 din 5 martie 2026, a clarificat că normele Codului civil (art. 1152, 1155, 1160) nu stabilesc sancțiuni pentru presupusa omisiune a creditorului de a informa fidejusorul, ci pun la dispoziția acestuia instrumentele necesare pentru a obține în timp util toate informațiile privind conținutul și stadiul executării obligației principale. Conform acestei practici constituționale, fidelitatea informațională este asigurată și dreptul fidejusorului la apărare nu este afectat de presupusa lipsă de notificare, ceea ce combate direct argumentele expuse în încheierea judecătoriei Comrat conform cărora fidejusorul nu ar fi fost informat.

În lumina celor statuate de Curtea Constituțională prin Decizia de inadmisibilitate nr. 143g/2025, nr. 34 din 05 martie 2026, rezultă că mecanismul de informare al fidejusorului este unul funcțional și bilateral, în sensul că fidejusorul dispune de dreptul de a solicita informații relevante privind obligația principală, iar creditorul are obligația de a le furniza în condițiile legii. Or, în speță, instanța de judecată a reținut în mod eronat o pretinsă încălcare a obligației de informare din partea creditorului, fără a constata existența vreunei cereri din partea fidejusorului în temeiul art. 1155 Cod civil (în redacția aplicabilă), care să fi fost refuzată sau ignorată.

Mai mult, Curtea Constituțională a subliniat că normele legale nu prevăd sancțiuni pentru lipsa informării, iar fidejusorul are posibilitatea legală de a se informa activ despre conținutul și executarea obligației. În lipsa unei asemenea solicitări din partea fidejusorului, nu se poate reține o încălcare a drepturilor acestuia.

Prin urmare, concluzia instanței de fond (Judecătoria Comrat) privind pretinsa neinformare a fidejusorului este neîntemeiată și contrară interpretării oferite de Curtea Constituțională, fiind aplicate eronat prevederile art. 1155 și art. 1160 Cod civil (în redacția anterioară Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018), ceea ce a condus la o soluție nelegală.

În încheierea Judecătoriei Comrat, instanța indică: Статьей 1158 Гражданского Кодекса РМ (до внесения изменений Законом № 133 от 15.11.2018 года подлежащий применению к Договору поручительства заключённому в 2018 году, установлено, что: «(1) Кредитор обязан без неоправданного промедления уведомить поручителя о неисполнении обеспеченного обязательства или неплатежеспособности должника, а также о продлении срока исполнения. Это уведомление должно включать

информацию о сумме обеспеченного основного обязательства процентах и других дополнительных обязательствах должника на момент уведомления.

Дополнительное уведомление о новом факте неисполнения не требуется, если с момента предыдущего уведомления прошло не более трех месяцев. Уведомление не требуется, если неисполнение относится только к дополнительным обязательствам должника, за исключением случая, когда общий объем неисполненных обеспеченных обязательств достиг 5 процентов оставшейся суммы обеспеченного обязательства. (4) В случае если кредитор не передает или передает с опозданием уведомление, требуемое в соответствии с настоящей статьей, требования кредитора к поручителю уменьшаются в той мере, в какой это необходимо, чтобы предотвратить причинение ему ущерба, вызванного отсутствием или задержкой информацией.

De fapt Codul Civil la art.l 158 chiar și în redacția de pînă la adoptarea Legii nr. 133 din 15 noiembrie 2018, are alt text și anume mai jos:

RU: Статья 1158. Сокращение гарантий кредитором

В случае сокращения кредитором в ущерб поручителю определенных залоговых прав или других гарантий или преимущественных прав, существующих на момент учреждения поручительства либо приобретенных впоследствии основным должником и относящихся к обеспеченному поручительством праву, обязательство поручителя уменьшается на соответствующую этому сокращению сумму.

RO: Redacția Articolul 1158 Cod Civil. Micșorarea de către creditor a garanțiilor

Dacă creditorul micșorează, în defavoarea fidejusorului, anumite drepturi de gaj ori alte garanții sau drepturi de preferință, existente în momentul constituirii fidejusiunii ori obținute ulterior de debitorul principal și destinate dreptului garantat prin fidejusiune, obligația fidejusorului se reduce cu o sumă corespunzătoare acestei micșorări.

Instanța de judecată, în încheierea contestată, a aplicat în mod eronat dispozițiile Codului civil, confundând redacțiile legale aplicabile și atribuind art. 1158 un conținut normativ care nu corespunde nici redacției în vigoare la data încheierii contractului de fidejusiune (2018), nici celei anterioare modificărilor operate prin Legea nr. 133 din 15 noiembrie 2018.

Astfel, instanța a invocat prevederi referitoare la obligația de notificare a fidejusorului, atribuindu-le în mod greșit art. 1158 Cod civil, în timp ce, în realitate, acest articol reglementează „micșorarea garanțiilor de către creditor” și nu conține nici o dispoziție privind obligația de informare. Conținutul normativ invocat de instanță nu corespunde textului legal autentic, nici în limba română, nici în limba rusă, ceea ce demonstrează o confuzie gravă între normele legale

aplicabile.

Prin urmare, instanța de fond nu doar că a interpretat eronat legea, dar a aplicat un text legal inexistent în forma indicată, ceea ce a condus la o motivare vădit nelegală a încheierii contestate. O asemenea eroare afectează în mod esențial legalitatea actului judecătoresc, întrucât soluția pronunțată se bazează pe o normă juridică greșit identificată și interpretată, constituind un temei distinct de casare.

Instanța de judecată face o confuzie juridică gravă și o incoerență totală în aplicarea normelor de drept material, întrucât indică articole din Codul civil în redacția anterioară datei de 01 martie 2019, însă aplică în mod efectiv prevederi și interpretări specifice redacției ulterioare acestei date. O asemenea abordare denotă lipsa unei logici juridice coerente și a unei delimitări clare a legii aplicabile în timp.

Astfel, instanța operează simultan cu două regimuri juridice diferite, fără a explica în baza căror considerente legale face această „combinare" inadmisibilă, ceea ce conduce la o motivare contradictorie și neîntemeiată. în special, atribuirea unui conținut normativ eronat art. 1158 Cod civil demonstrează că instanța nu doar a confundat textele legale, dar a și aplicat dispoziții care nu corespund niciunei redacții legale reale.

Prin urmare, această „îmbinare" arbitrară a normelor din redacții diferite ale Codului civil lipsește încheierea contestată de coerență juridică și fundament legal, constituind o eroare esențială de drept material care atrage necesitatea casării acesteia.

De asemenea, se constată că instanța de judecată a comis erori inclusiv în ceea ce privește identificarea instanței ierarhic superioare, indicând în mod eronat în dispozitivul încheierii că aceasta „может быть обжаловано ... в Апелляционной Палате Комрат". Or, o asemenea denumire nu mai corespunde cadrului legal în vigoare.

Potrivit Legii nr. 135 din 13.06.2024 pentru modificarea unor acte normative (revizuirea hărții judiciare), în vigoare după expirarea termenului prevăzut de lege, Curtea de Apel Comrat a fuzionat cu Curtea de Apel Cahul, formând Curtea de Apel Sud. Prin urmare, Ia momentul pronunțării încheierii contestate, denumirea corectă a instanței ierarhic superioare era Curtea de Apel Sud.

Indicarea unei instanțe inexistente în ordinea juridică actuală denotă o lipsă de rigoare juridică și o necunoaștere a modificărilor legislative recente, afectând claritatea și legalitatea actului judecătoresc, inclusiv sub aspectul exercitării căilor de atac de către participanții la proces.

La 09 aprilie 2026 dosarul a parvenit în adresa Curţii de Apel Sud, sediul Comrat (f.d. 204).

Ulterior, în adresa participanților la proces a fost expediată copia recursului

declarat de către reprezentantul recurentului S.A. «Supraten», Melnic Alexandr împotriva încheierii Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026, părților comunicându-li-se despre necesitatea prezentării referinței la recursul declarat. (f.d. 207)

La 02 iunie 2026, reprezentantul pârâtului, avocatul Victor Valentin, a depus referința la cererea de recurs prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea încheierii Judecătoriei Comrat, sediul Central din 09 martie 2026.

3. <u>Termenul de declarare a recursului:</u>

În conformitate cu prevederile art. 425 Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.*

Din actele pricinii rezultă că, încheierea recurată a fost pronunţată la 09 martie 2026 (f.d. 148), din care motiv recursul declarat la 09 martie 2026 se consideră ca fiind depus în termen. (f.d. 152-153)

4. <u>*Aprecierea instanţei de recurs a argumentelor părţilor vis-a-vis de cadrul legal aplicabil:*</u>

Analizând legalitatea încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Completul de judecată consideră cererea de recurs drept întemeiată și care urmează a fi admisă, din următoarele motive.

Conform art.186[1] alin. (4) lit.b) din Codul de procedură civilă, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept: b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, Curţile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii.

Potrivit art. 426 Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Potrivit prevederilor art. 428 Cod de procedură civilă, decizia instanţei de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii. Copia deciziei se remite părţilor în termen de 5 zile de la data emiterii..

Conform materialelor cauzei se constată că prin încheierea Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026, s-a admis cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL

«Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare.

S-a respins ca depusă peste termenul de prescripție extinctivă cerere de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL «Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare. (f.d. 148-151)

După cum rezultă din conținutul încheierii atacate, instanța a ajuns la concluzia respingerii acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă, reținând că termenul de executare a obligației de plată a mărfii livrate a survenit la 26.10.2019, motiv pentru care, de la această dată, reclamantul a dobândit dreptul de a înainta pretenții atât împotriva debitorului, cât și împotriva fidejusorului.

Or, cererea de chemare în judecată împotriva fidejusorului Barladean Ivan a fost depusă în instanță la 26.02.2025, adică după expirarea termenului general de prescripție extinctivă de 3 ani stabilit de lege.

Instanţa de recurs consideră că încheierea instanței de fond urmează a fi casată și se emite o nouă decizie, prin care se respinge cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin, privind ridicarea excepției de tardivitate, întrucât concluziile instanței de fond sunt premature și nu se bazează pe o examinare completă și obiectivă a circumstanțelor juridic relevante și a argumentelor invocate de reclamant.

Instanța de fond a ajuns în mod pripit la concluzia admiterii cererii privind aplicarea excepției de prescripție extinctivă, fără a oferi o apreciere corespunzătoare tuturor argumentelor invocate de reclamant.

În acest sens, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la o instanță, garantat de art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, trebuie să fie „practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu”, iar aplicarea regulilor procedurale, inclusiv a termenelor de prescripție, nu trebuie să aducă atingere însăși substanței acestui drept (Golder c. Regatul Unit; Zubac c. Croația [MC]).

Totodată, Curtea a statuat că aplicarea excesiv de formalistă a regulilor de procedură, inclusiv a termenelor, fără o analiză reală a circumstanțelor cauzei și fără o motivare suficientă, poate conduce la încălcarea dreptului la un proces echitabil (Frydlender c. Franța; Běleš și alții c. Republica Cehă).

Astfel, instanțele naționale sunt obligate să asigure un just echilibru între principiul securității juridice și dreptul efectiv de acces la justiție, evitând aplicarea automată sau rigidă a prescripției extinctive, în lipsa unei examinări complete a argumentelor părților.

Așa dar, instanța de fond a reținut că termenul de prescripție extinctivă a început să curgă la data de 26.10.2019. Totuși, această concluzie nu corespunde clauzelor contractului de fidejusiune.

Conform pct. 11 din contractul de fidejusiune încheiat între S.A. „Supraten” și fidejusor Barladean Ivan, „prezentul acord intră în vigoare la data semnării lui de către părți și este valabil până la executarea deplină de către părți a obligațiilor ce reies din contract și prezentul acord”.

Prin urmare, dispozițiile contractului de fidejusiune prevăd un raport obligațional cu durată determinabilă, condiționat de executarea integrală a obligației garantate, și nu un termen fix calendaristic.

Instanța de fond nu a oferit o apreciere juridică corespunzătoare acestei clauze contractuale și a determinat în mod eronat momentul de început al curgerii termenului de prescripție extinctivă.

În plus, din materialele cauzei rezultă că fidejusorul a refuzat executarea obligației după primirea somației din 06.02.2025 (f.d. 25–26), ceea ce confirmă existența unui litigiu și a unei neclarități juridice la acel moment. Prin urmare, termenul de prescripție urmează a fi calculat începând cu această dată.

Argumentele instanței referitoare la pretinsa neinformare a fidejusorului de către creditor cu privire la neexecutarea obligațiilor de către debitor sunt neîntemeiate, întrucât omisiunea notificării fidejusorului este reglementată de lege, însă nu atrage sancțiunea constând în aplicarea termenului de prescripție extinctivă.

Conform poziției Curții Constituționale expuse la pct. 28 din Decizia nr. 34 din 05.03.2026, Curtea notează că, contrar afirmaţiilor autorilor, legislatorul a instituit obligaţia creditorului de a-l informa pe fidejusor despre faptul că debitorul întârzie să-şi execute obligaţiile (articolul 1160 din Codul civil, în redactarea anterioară Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018). Totodată, legislatorul a prevăzut că fidejusorul este în drept să opună creditorului toate excepţiile pe care le-ar putea opune debitorul (articolul 1157 alin.(1) din Codul civil, în redactarea anterioară Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018). În aceste condiţii, Curtea nu poate reţine obiecţiile autorilor cu privire la imprevizibilitatea mecanismului de încasare a datoriei de la fidejusor şi nici criticile privind îngrădirea nejustificată a unor drepturi fundamentale ale fidejusorului.

Conform poziției Curții Constituționale expuse la pct. 30 din Decizia nr. 34 din 05.03.2026, Curtea menţionează că legislatorul a pus la dispoziţia fidejusorului norme care îi permit să obţină de la creditor, în timp util, toate informaţiile necesare privind "conţinutul şi modalităţile obligaţiei principale şi privind stadiul de executare a acesteia" (articolul 1155), precum şi îl obligă pe creditor să informeze fidejusorul despre întârzierea executării obligaţiei de către debitorul principal (articolul 1160). Mai mult, legislatorul a prevăzut că debitorul, în acest caz fidejusorul, se consideră în întârziere doar dacă nu execută obligaţia ca urmare a somaţiei primite după scadenţă din partea creditorului (articolul 617 din Codul civil, în redactarea anterioară Legii nr.133 din 15 noiembrie 2018).

De asemenea, instanța nu a examinat și nu a dat apreciere prevederilor

contractului de fidejusiune, în special pct. 10, care reglementează procedura prealabilă de soluționare a litigiului și competența de examinare a cauzei, aspecte esențiale pentru aprecierea admisibilității acțiunii.

În aceste circumstanțe, concluzia instanței privind depășirea termenului de prescripție extinctivă este prematură, fiind emisă fără o cercetare completă a circumstanțelor juridic relevante și fără o apreciere corespunzătoare a clauzelor contractuale.

Pentru motivele expuse, pentru a nu încălca dreptul recurentului/reclamant la un proces echitabil, prevăzut de art.6 §1 CEDO, şi având în vedere faptul că încheierea instanţei de fond din 09 martie 2026, este emisă cu încălcarea normelor materiale, Completul ajunge la concluzia de a admite recursul declarat şi de a casa încheierea judecătoriei Comrat sediul central din 09 martie 2026, cu emiterea unei noi decizii prin care, se va respinge cererea privind ridicarea excepţiei de tardivitate înaintată de reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin, restituind cauza pentru rejudecare.

În conformitate cu prevederile art.186[1] alin. (4) lit.b), art.426, 427 lit. b), 428 din Codul de procedură civilă, *Completul de judecată,*

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de către reprezentantul recurentului S.A. «Supraten», Melnic Alexandr.

Se casează integral încheierea judecătoriei Judecătoriei Comrat sediul Central din 09 martie 2026, prin care a fost s-a admis cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL «Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare, ***se emite o decizie nouă*** prin care:

Se respinge cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Victor Valentin privind ridicarea excepției de tardivitate, înaintată în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. «Supraten» către Barladean Ivan cu intervenient accesoriu SRL «Trupciu» privind încasarea datoriei, penalități și altor cheltuieli judiciare și se restituie cauza pentru rejudecare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii și se plasează pe pagina web a instanţei la data emiterii.

Președinte de ședință, judecător: Judecător: Judecător:

MIRONOV Andrei HUDOBA Valeri COLEV Grigori